

BODY DYSMORPHIC DISORDER BDD

(DYSMORFOFOBI)

SAMANSTÄLLT FRÅN WORKSHOP MED JAMIE FEUSNER, ARIE WINOGRAD, UCLA

Försvenskat till *inbillad fulhet*

Sammanställt av Björn Enqvist efter Karolinska Anxiety B.D.D., workshop i september 2004

B.D.D. enligt DSM-IV.

1. Fixering vid en inbillad defekt i utseendet. Om någon smärre fysisk avvikelse föreligger så är fixeringen vid denna påtagligt överdriven.
2. Fixeringen orsakar kliniskt signifikant lidande eller försämrar funktion i arbete, socialt, eller i andra viktiga avseenden.
3. Fixeringen förklaras inte bättre med någon annan psykisk störning (t.ex. missnöje med kroppsform och storlek vid anorexia nevrosa)

Räknas som en somatoform avvikelse

Debut vid 16 år eller tidigare

Diagnosen ställs vanligen senare, 10-15 år efter debuten. Behandling vanligen aktuell först i 30-årsåldern. Patienterna hemlighåller sitt beteende, har uttalade skamkänslor.

Den vanliga lokaliseringen för fixeringen är vanligen från halsen och uppåt. Vanliga områden är

- Huden
- Näsan
- Håret
- Asymmetrier i ansikte och kropp.
- Profilen.

Patientens insikt och förståelse

Varierar från god insikt till vanföreställningar. Insikten kan pendla från korta stunder till längre tid. Fixa idéer förekommer liksom vetskap om att fixeringen inte har grund.

Vanföreställningar. Hälften av patienterna är övertygade om att den upplevda defekten är verklig.

Frekvens.

1-2 % av en befolkning. (i USA=5 miljoner)

2-28 % av universitetsstuderande.

3-5 % av psykiatriskt klientel.

6-16 % av de som söker kosmetisk kirurgi.

9-15 % av de som söker dermatologi.

54 % av kroppsbyggare (!)

Samtidig förekomst av andra störningar (komorbiditet, samsjuklighet)

82% har haft depression

38% har haft social fobi

36% har haft missbruk

30% har haft OCD (tvång)

Andra beteenden: trichotillomani (rycka ut hårstrån) och att peta på huden.

Många har någon form av personlighetsstörning

14 % av deprimerade patienter hade BDD.

Suicidrisk: 40% har försökt. Okänt hur många som har fullbordat.

Att ställa diagnosen BDD

- Anamnes med tidigare kosmetisk kirurgi och/eller påverkan av hud. Ofta har ett flertal kirurgiska ingrepp utförts som inte hjälpt.
- Undvikande av speglar eller överdrivet bruk av speglar/reflekerande ytor.
- Påverkas känslomässigt av vad som uppfattas i spegeln.
- Undvikande av vissa (avslöjande) ljus.
- Försöker att kamouflera områden som uppfattas som avvikande (smink, hår, kläder, hattar)
- Överdrivet vårdande och trimmande ritualer. (OCD eller BDD?)
- Jämför sig ständigt med andra.
- Familjen har ofta OCD, tvång.
-

Råd om vad vårdpersonal skall göra/inte göra

- Ifrågasätt inte patientens upplevelse!
- Ställ öppna beskrivande frågor till patienten (om speglar, hur de uppfattar sig)
- Det är inte meningsfullt att argumentera eller ”tala förstånd med patienten”.
- Ge information om BDD.
- Förmedla material att läsa eller internet-länkar.
- Överväg remiss till psykiater och psykoterapeut med kognitiv eller KBT-inriktning som är förtrogen och insatt i behandling av BDD.
- **Undvik kosmetiska ingrepp.** Hos 20 % flyttar sig problemet till annan del av kroppen. Efter behandling ökar ofta symtomen. Många blir missnöjda med resultatet av behandlingen.

BDD och kognitiva fynd

- Patienten har tunnelseende på sin upplevda avvikelse, tar inte in helhetssynen.
- Fokus på inre världen, tror att andra tolkar och bedömer som han/hon själv gör.
- Information som inte passar de egna föreställningarna tas inte in.
- Undvikandet ökar ofta, ingen naturlig exponering och ingen habituering.
- Hög stressnivå i utsatta situationer försvårar alternativa beteenden och tanke sätt.

BDD-sekvensen

Tvångstankar→känslor→tvångsbeteende→tillfällig lindring→tvångstankar→.....

Behandling

Psykiater för medicinering, psykoterapi med kognitiv och beteendeterapeutisk inriktning. SRI-preparat i höga doser minskar symtomen, både för de med och utan vanföreställningar. Tänk på suicidrisken.

Psykoterapi består vanligen av: •Information. •Att skapa kontroll över tankar och beteenden. •Kognitiv omstrukturering. •Hantering av kognitiva förvrängningar. •Exponering. •Responsprevention.

• Hemuppgifter. • Schemalagda aktiviteter. • Boostersessioner bör ingå för att förhindra återfall.

Prognosen god, 60-80 % visar förbättring av symtom och anpassning. Många kan fungera normalt efter terapi, utan terapi vanligen kroniskt förlopp.

Litteratur

Phillips KA. *The broken mirror* Oxford univ press.

Claiborn J m.fl. *The BDD workbook* New Harbinger publ.

Länkar

accuratereflections.com

bdd-sverige.net

bdd.central.com

ananke.org

Björn Enqvist

leg.tdl., med. dr., leg. psykoter.

Hemsida www.hypnosmetodik.com Mottagning: Åsö Psykoterapi, Åsögatan 155, på Söder, Stockholm.

7-10 min från Medborgarplatsen (T-bana). Ett flertal bussar stannar i kvarteret.

Kontakt, information: bjorn_enqvist@swipnet.se Tel: 08 658 64 64